

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

Qv[a]estio I. De sacrificio in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO I.

DE SACRIFICIO in genere.

S. Tho. 2. 2. quæst. 85.

ARTICVLVS I.

Utrum Deo sacrificare sit de lege natura.

Primus igitur articulus questionis de sacrificio est, utrum sacrificiorum oblatio sit de iure nature. Arguitur namque negativè. Ea quæ sunt iuris nature, cunctis sunt mortalibus communia: sacrificia autem Deo offerre non sunt semper uniueris mortalibus commune & vnum. Abel namque legitur obtulisse de grege suo: Cain verò de terra frugibus. Atque Melchisedech, ut Genes. 14. relatum est, panem & vinum: alij verò alia animalia: ergo sacrificiorum oblatio non est de iure nature. Secundo. Ea quæ ius nature docet, minimè credere licet iustos homines præterisse: de Adam autem nusquam sacrificium obtulisse legitur: neque verò de Isaac: cum tamen de eodem primo parente, Sapientia ipsa cap. 10. contestetur eduxisse eum à delicto suo: vbi potissimum sacrificij oblatio videbatur congruere. Tertio: Sacrificia, ut 10. de ciuita Dei, auctor, est Aug. in quadam significantia offeruntur; significare autem quod vocibus primum (ut 2. de doctrina Christi. idem est auctor) deinde rebus congruit humano beneplacito instituitur: non ergo sacrificia à lege nature dimanarunt, sed à iure humano. In contrarium autem est quod omnitate semper fuit apud cunctos mortales aliquod sacrificandi pecimen: quod autem mortales omnes docti sunt, natura magistra didicerunt.

Cum res sit per se ipsa euidens, sacrificia, seu Deorum seu veri Dei, ab ipso statim mundi primordio more & ritu inter mortales celebratissima: superuacaneum fuisset quærere an fuerint. Sed prima quæ de eorum fonte & origine inquiruntur: nempe

utrum sit hominum inuentum, an potius documentum nature. Vbi primum omnium non est prætereundum, ut res ipsa, sollemnissima semper Latinis fuit: ita & nomen eiusdem esse receptissimum. Est enim sacrificium idem quod factio sacra: & sacrificare idem quod facta facere. Quapropter, ut scienter D. Th. præfati q. art. 3. adnotauit, sacrificium non idem est prorsus quod oblatio. Nam quidquid in Ecclesia offertur oblatio dicitur, enamsi nihil circa rem ipsam fiat. Sicut dum offeruntur numeri, aut panis, aut res alie: sacrificium autem non fit nisi vbi circa res ipsas Deo oblatas aliquid exercetur. Quales erant præterea animalium immolationes: & nobis dum sacrosanctum panem benedicimus, frangimus, & consumimus: hoc enim est facta facere. Vnde apud gentes præter sacerdotes sacrificia offerentes, erant sacrificio quilla exercebant opera. Est ergo sacrificium, peculiare facti dorum munus. Ad questionem igitur uicæ conclusionem respondetur. Sacrificiorum oblatio non solum diuini iuris est & humani, verum & ex eorundem numero, quæ in iure nature sunt posita. Probatur: Ratio ipsa naturalis mixta ex his quæ in se homo, experitur cum plane docet alicui superiori esse subditum. Misericordie namque, carumque, & caritatis quibus inclinenter afficitur, eum commonefaciunt aliunde sibi, hoc est de super opem ferri. Atque adeo scilicet aliquem sursum existere, cuius auxilio opeatur, atque quidquid sit, omnes pro Deo habent. Rursum & ex rerum ipsa natura dicit sublimitate hæc, quia ex eorum influentiam tu capiunt eisdem esse loco subditi, eadem quæ ratione terram: ceteris clementis: ut ipse quorum fore acreque inuariat: ac perinde se etiam ipsi Deo, cuius ope uiuit, subiectionem debere atque honorem. Modus autem sensuali homini congruus est, ut reuerentiam quam Deo debet non modo intus animo referat, verum & sensibus signis eandem foris exhibeat. Hic igitur naturali ratione docti atque admodum sunt vniuersi mortales qualicumque ratione Deum nouerint, eidem sacrificia offerre, in signum debitæ reuerentiæ & subiectionis. Quemadmodum & inter homines mos subditorum est, dominis, quæ sit eorum dominium consentientes, munera offerre: hoc autem ipsum imperat

SOTO
de iure
Legibus
DII
13

Primus
argu à
partenc
gatiua.

Arg. 2.

Arg. 1.
August.

riarum sacrificij nomine intelligimus. Fit
 ergo nostra conclusio consequens, nempe
 sacrificiorum oblationem esse de iure na-
 turæ. Et est notanda conclusio perua-
 sio, quæ non de sacrificio tantum qua mè-
 te intus offertur procedit, sed etiam de ex-
 terno. Nam et si verus Dei cultus qui spi-
 ritus est cordiumque inspector, intus in
 corde potissimum consistat, iuxta illud Ps.
 50. Sacrificium Deo spiritus contribulatus
 id quod tum Christus ipse Ioannis 4. testa-
 tur dicens, Venit hora & nunc est quando
 veri adoratores adorabunt in spiritu & ve-
 ritate: tum etiam Apost. 1. ad Corinth. 14.
 Orabo spiritu, orabo & mente: tamè cum
 nos corporei simus, viroque nomine debe-
 mus eum colere. Ex his vtrique colligitur
 quantum ad Dei cognitionem attinet, ne
 que externum sacrificium esse necessariū,
 neque verò vocalem orationem, veluti in-
 ter homines, quibus nō nisi externis signis
 aliena corda innotescunt. Neque verò ex-
 ternus cultus laudi datur, nisi quatenus ad
 internum refertur. Attamen non ideo nō
 est magno pretio æstimandus. Valet enim
 tum ad excitandum tum etiam ad testifi-
 candum mentis affectum. Quare suo non
 caret egregio merito. His namque quæ ex
 animo redundant, debitum Deo secun-
 dum nostram naturam persolvimus. Qua-
 re sanctè institutum est, ut publicitus in
 templis res diuina celebriter fiat. Arguat
 verò quispiam contra conclusionis ratio-
 nem sic: Naturalis ratio et si nos nostro iū
 defectuum admoneat, tamen non ab alio
 ri principio nos docet subsidia nobis pro-
 uenire, quàm à naturalibus causis. Nam si
 lumen duntaxat naturale consulas, quan-
 tum ad corpus per orbem celestes naturales
 Philosophi docuerunt nobis esse à natura
 prouisum: quantum verò ad animi cog-
 nitionem per intellectuale lumen: sed quan-
 tum ad effectus per liberum nostrum arbi-
 trium. Respondetur quod vbi naturalis ra-
 tio omnibus est nebulis expurgata, clarè
 monstrat hæc ipsa naturalia adminicula
 non nobis sufficere ad medendum omni-
 bus miserijs, quas corpore & animo pati-
 mur: atque adeò saltem in confuso aliam
 indicat superiorem causam quàm homi-
 nes pro Deo habent. Quod si aliquæ repe-
 riantur tam barbaræ nationes, quæ non
 nisi vel celorum, vel alia inferiora præsi-
 dia cognoscunt, solari syderi, aut cuiquam

alteri creatæ honores pendunt diuinos, ac
 subinde sacrificia. Conclusio ergo cum
 sua ratione adeò est lumine naturali nota,
 ut nulla vnquam fuerit natio quæ non
 Deum coleret, sacerdotesque haberet, at-
 que adeò sacrificia. Duo enim hæc paria
 cogitare soleo quibus omnis semper con-
 stituit Respublica, videlicet sacrificium &
 sacerdotium; lex & gubernator. Nam Rei
 publicæ institutor quem primum ilico sco-
 pum ciuium oculis prægere consuevit,
 fuit Deus, quem populus veneraretur, &
 à quo subsidia potceret. Mox, quibus cole-
 retur, sacrificia instituit. Deinde leges
 condere eidem religioni congruas, ac sub-
 inde magistratus penes quos sita esset le-
 gum custodia. Sic enim L. i. i. tradit,
 Numam illum secundum Romanorum
 Regem instituisse Rempubl. Vnde Arist.
 6. Ethic. cap. vi. in inter magistratus sine qui-
 bus constare nequit Respubl. connumerat
 sacerdotes, qui publicis sacrificijs addici
 debent, quorum quidem præsidentes, tum
 reges factorum dicuntur, tum Pontifices
 Max. Idque repetit lib. 7. cap. 8. vbi in
 primo magistratum gradu eisdem collocat
 sacerdotes. Et Ethicor. 8. cap. 9. ad ratio-
 nem alludens nostræ conclusionis, ait sa-
 crificia vetusta post perceptionem frugū
 fuisse fieri solita. Quòd si historias tam no-
 stras quàm profanas perlustras, statim ab
 orbe cõdito, Abel, Noè, ac Melchisedech,
 in lege naturæ videas oblationes, & sacrifi-
 cia obrulisse. Et ante legem datam, Abra-
 ham etiam & Jacob. Et in sacra præterea
 historia, Genes. 47. extat sacerdotum Aegy-
 ptiorum memoria, qui erant regibus pri-
 uilegijs insignes.

Ad primum igitur argumentum re-
 spondetur, quod sacrificiorum oblatio, si
 eam in genere mediteris, cunctis fuit gen-
 tibus semper communis: quòd autem his
 vel illis vterentur, constitutiones fuerunt
 humanæ secundum hanc, aut illam Dei
 cognitionem quam vnaquæque gens at-
 tingebat. Hæc enim ratione dicebamus li-
 bro proximo, & secundo, humanas leges à
 naturali derivari, scilicet per modū deter-
 minationis generis ad species. Est enim
 lex naturæ ut malefactores supplicio ple-
 ctantur: quòd autem hoc aut illo, lex san-
 xit humana, secundum cuiusque nationis
 ingenium. Et idem est de cultu, & sacrifi-
 cijs: Et per hoc respondetur ad argumen-
 tum

Ad pri-
mū arg.

Ad tertium arg.

Ad secundam arg.

tum tertium, videlicet, quod suos significare conceptus, naturale est homini: his autem, aut illis vocibus & signis, cuiuslibet est nationis placitum.

Ad secundum vero respondetur non esse dubitandum, quin Adam & Isaac, sicut & ceteri iusti, sacrificium obtulerunt: maxime cum Adam sua innotuerit culpa, atque Isaac sua etiam originalis: quae quidem culpa secundum Greg. antiquis patribus per sacrificiorum oblationes remittebatur. Sed non opus fuit ut universa in sacram historiam essent relata. Et forte consulto Nam cum in Adam initium habuerit culpa, non est tanquam oblator sanctificantis hostie nominatus, sed filij sui Abel & Cain, in quibus sacrificiorum disparitas, quae semper fuit in orbe placentium & displicentium Deo, notata fuit. Sacrificij autem quod Isaac obtulerit, ideo forsitan non habetur in sacris memoria, quod ipse fuit a patre in sacrificium oblatum, tanquam hostia Christi prognosticum, quod vniuersorum apex, radixque fuit.

tem est superiori facile colligitur. Dicitur enim est sacrificium exterius, seu testimonium offerendum esse interius illius quod est in anima; nam religio exterior in hoc potissimum feruit, anima vero se illi in sacrificium addicit, penes quem, ut dicebamus, situm esse cognoscit suum praesidium & subsidium: ille autem solus est Deus, ergo illi tantum sacrificia debentur. Probatur hac potissima praemissa. Homocentri & rerum vnaqueque prae se Deum & ab aliquo principio emanare se cognoscit, & in aliquem vltimum tendere finem, qui sua est suprema felicitas: Deus autem solus est & principium hoc, & subinde finis, atque adeo ab ipso veluti a primo fonte, & quidquid habemus recepimus, & ad id quod redimus adiuvamus. Solum ergo ipsi fas est sacrificia libare. Accedit secundo, quod illi tantum licitum est sacrificare apud quem licitum est orationibus nostris precationibus accurrere, tanquam ad illum vnde nos, nostraque vtriusque hominis salus pendet. Hac autem rationem solum Deum oramus, ut nostri misereatur, nobisque opem ferat. Ad idem facit tertio exemplum quod inter homines certissimum. Regi enim summo Republice capiti, illustrati sunt honores, quos alteri inferiori deferre, crimen esset laesae maiestatis: debet enim pax civibus cuiuslibet in ea esse excellentia, ut e quae ipsam exequatur, citra eius iniuriam fieri nequeat. Haec igitur nos conclusio docet, sacrificare, officium esse cultus laetiae, hoc est seruatae & subiectionis quae soli Deo debetur. Id sciens nos Paulus ad Roman. 1. plane curauit ad monitos; ubi impudenter in illam gentium idololatriam obiurgabat, atque eorum, & lucos, ac subinde nefaria sacrificia abominabatur: quae cum honores essent immortalis Divo iure proprio debita, vtilibus creaturis impendebant. Et est praeterea conclusio Diui Augustini 1. de Civitate Dei, quam c. 4. & subsequenter libere huc culenter edisserit; ubi rationes D. Thomas insinuat. Deus namque sacrificia nostra non ideo quod illis indigeat a nobis exposcit: est enim, teste Dauide. Deus qui nostrorum nullatenus bonorum eget, sed significationis gratia. Primum scilicet, ut exterioribus rebus vera cordis sacrificia exprimamus. Vnde sacrificium, inquit, visibile, inuisibile sacrificij sacramentum est, hoc est sacræ signum. Interna autem sacrificia

SOTO
de iure
Legibus
DIII
13

ARTICVLVS II.

Utrum soli Deo sit sacrificium offerendum.

Quoniam dicere visum sumus, Deo, cuius ope indigemus, sacrificia a nobis deberi, arguitur quod non illi soli sacrificij litandum Sancti homines, iuxta verbum Petri in 2. Canonice, diuinae efficiuntur consortes naturae. Praeterea Angeli, ut patet Iob 1 filij Dei nominantur: ergo vtrisque decet sacra laare. Secundo: Maior illis quam terrenis principibus debetur honor sed homines principibus honores deferunt & munera offerunt, ergo licitum est, ut sanctis sacrificia fiant. Eo potissimum quod aras illis, templaque & altaria erigit Ecclesia. In contrarium est illud Exod. 22. Qui immolat Dijs, occidetur, praeterquam Domino soli.

Primū arg.

Argu. 2.

Conclō negatiua.

Prima cōclusiō.

Ad quaestionem simplici cōclusionē negatiua respondetur. Nemini praeterquam vni summoque Deo fas est sacrificia immolare. Conclusio praeter allatum testimonium triplici ratione probatur. Prima au-

ficiæ protestationes esse debent, quibus Deum profiteamur, eum esse vnum, à quo salus nostra, totaque rerum summa, ac deum supremam nostram felicitas pendet. Quare dum peccamus, consentientes eum propheta ei soli peccasse, corda nostra conterimus & contribulamur, atque orationes ei veluti suavissimum incensum adolemus: cuius utique sacrificij signa erant illa quæ sub antiqua lege in victimis atque incenso offerebantur. Vbi protèò egregiè facit ille pater versiculum illum penitentiæ Davidis interpretatur: Si voluisses sacrificium, dedissem: utique holocaustis non delectaberis. Sacrificium Deo, spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non despicies. Admonet enim nos propheta ea ratione Deum nolle sacrificia quæ vulgus eum velle arbitratur scilicet quod in peccatum trucidatione delectetur, aut quod illis cibis indigeat: quas quidem demeritum cogitationes in alio Psal. retundit dicens: Si esuriero, non dicam tibi: metus est enim orbis terra, & plenitudo eius. Nunquid manducabo carnes taurorum: aut sanguinem hircorum putabo? Quasi diceret: Ego quidem esurire non possum, & ideo tauris tuis & hircis in cibum non egeo. Neque verè si esurire possem, tuo indigerem passu: nam meus est orbis terra & plenitudo eius. Non ergo hac ratione vult sacrificia. At quia non omnino ea renuit ac despiciit, sed grata habet, tanquam signa spiritualis sacrificij, subdit: Sacrificiū Deo, spiritus contribulatus, &c. Per hæc ergo ratio elucidatur prisorum sacrificiorum: nempe immolationis animalium, emissionis hirci, ac cæterorum. Ratio inquam erat quod non offerebantur tanquam res simplices: sed tanquam signa. Duo autem ex his sunt reliqua dubia. Prius de sacrosancto sacrificio altaris nostri, quod re vera non tantum ut signum à nobis offertur, sed veluti res nullo æstimabilis pretio, sanè cum Deo Deum ipsum in pretium debitorum nostrorum offeramus, ut quæstione proxima dicturi sumus. Ad hoc autem respondetur, rationem huius immensæ hostiæ longè esse à reliquis diuersam: nam est commemoratio pretij humane redemptionis. Tametsi nihilominus signum sit seruitutis nostræ, quo protestemur totum nostrum genus, tum prauaricatione in Deum fuisse collapsum, tum

eius beneficio seruatum: atque ad eum modi expiatione in eius gratiam reuocatum. Sed de hoc statim latius. Alterum vero dubium est, quod videtur Christianorum mores præsentis conclusioni contradicere: nam & Deiparæ virgini cæterisque diuis in more nobis est munera offerre, & ea que habere designata, quorum deuotione diuersis sanctis nos ipsos nostraque offerimus, atque id etiam sub forma sacrificij, nam & sanctis thura adolemus, & cereos incendimus, & reliqua facimus: quæ imaginem præferunt sacrificij: Hoc autem dubium, argumentorum responsa dissoluent.

Ad primum igitur respondetur, quod est angelis ac sanctis diuinitatis nomen per Dei gratiam communicetur, iuxta illud: Ego dixi, Diestis, & filij excelsi omnes, nempe in filiorum ordinem adoptati; tamen hæc non est diuinitas per naturam & æqualitatem Dei. Quare nemini præter ipsum pat est honores deferre diuinos: atque adeo neque sacrificia facere ratione ià dicta. Et ex hoc derivat solutio argumenti secundi, nempe quod etsi principibus humanis maiora offerantur, quæ quæ antiquitus, & præter sacrificium altaris modo offeruntur Deo: tamen pretiositas sacrificij non æstimatur secundum re que offertur, sed secundum cultus subiectionisque significationem; & ideo sicut illa qua homines Deo subduntur, obedientia & veneratio nemini præter ipsum impendi potest, sic nec vlla sacrificij ceremonia.

Ad tertium respondetur, ex hac veritatis confessione nullatenus fieri consequens, ut non modò hæretici, verum & alij arbitrantur qui nolunt illo nomine censeri, vllam idololatriæ imaginem hac religione paliari, quod diuis munera offerimus: nã in primis illa non sunt sacrificia, sed meræ oblationes. Etenim verum sacrificium altaris soli Deo offerre fas est. Vnde August. de ciuita. Dei, non constitutum martyribus templa sacerdotalia, quoniam non ipsi, sed Deus eorum nobis est Deus. Vnde sacerdos non dicit, offero tibi sacrificium Petre vel Paule, sed Deo dicimus, Accipe oblationem quam tibi offerimus. Sæctorum autem memoriam sit in Missa, tum quia de eorum victorijs Deo gratias referimus, tum quia eos oratores atque inter-

Ecc 3 cello.

Dubiū

Ad primū arg.

Ad secū dū arg.

Ad tertiu arg.

August.

Rō vete
num sa
cificio
rum.
Pri ma
dubita
tio.
Solutio.

celliores nostros apud eundem Deum nostrum constitutum. Præterea & simplicia munuscula quæ sanctis offerimus, in Dei laudem & honorem referimus: quippe qui amat in sanctis suis laudari, quatenus eius sunt filij, ad æternam iam hæreditatem recepti; quemadmodum quoque regis famulos honore dignatis regem ipsum colis. In summa sicuti sanctos sola dulci adoratione colimus, non latræ: & oratione pulsamus non ut nostri misereantur, sed ut pro nobis orent, eodem interstitio oblationes illis facimus, non sacrificia. Hinc fit absurdè eos errare qui licere negant & elemosinas in honorem Virginis & sanctorum, aut petere aut porrigere. Nam primum aliud est, quàm gratitudinis virtus si sanctorum ipsorum amore elemosinas ob id conferamus, quod nostri sunt interventores apud Deum, ut suo charitatis officio par rependamus. Et præterea elemosinas quas in honorem sancti pendimus, perinde ac de alijs oblationibus dictum est, in Dei honorem cedunt.

Licitum est elemosinas in honorem virginis ac sanctorum petere & possidere.

ARTICVLVS III

Vtrum sacrificiorum oblatio sit specialis virtutis actus.

Primum argum.

Postquam visum est de substantia & obiectio, seu sine sacrificij, quæ ritur quam late pateat. Primum in hoc articulo quantum ad actus an videlicet omnia opera omnium virtutum, sint sacrificia & subinde articulo sequenti quantum ad personas, quæ ad sacrificia obligantur: vtrum vniversi mortales ad hoc obligentur. Quæritur ergo vtrum offerre sacrificia ad specialem pertineat virtutem. Arguitur enim negatiuè primum ex Paulo. Admonet quippe sic nos ad Rom duodecimo. Exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, Deo placentem, &c. & ad Heb. vlt. Beneficentiæ & communionis nolite obliuisci: talibus enim hostijs promeretur Deus. Exhibere autem corporum membra in hostiam, ad corporis affectionem attinet, cuius maceratio plures sit virtutes, nempe per abstinentiam & ieiunium, per castitatis continentiam, & per

fortitudinem in martyrio. Et patitur beneficentiæ quæ officium est charitatis, per misericordiam exerceatur & per liberalitatem: non ergo sacrificare officium est singularis virtutis, sed omnium. Huc secundo accedit August. lib. 10. de ciui Dei: ubi ait verum sacrificium esse omne opus quod agitur ut in sancta societate inhaereamus Deo. Addeo tertio quod sacrificium id omne cõsetur quod offerretur Deo. Offerimus ei autem tum mente deuotionem & orationem, tum etiam corpore res: vt decimas, primitias & holocausta, &c. quæ variarum sunt virtutum officia. In contrarium est quod singularia præcepta non dantur nisi de actibus singularis virtutis: & in Leu. singularia sunt de sacrificijs posita.

Veritatem huius quæstionis plaris iam propter Lutheranos scire referi, quàm lapsis temporibus referebat. Negant enim non minus obstinenter quàm impudenter aliquod esse familie Christianæ singulare sacrificium, ad certam atinens virtutem & cultum: sed dicunt omnia virtutum omnia nihil aliud esse quàm sacrificia quædam: atque adeo in Christianismo nihil dignoscunt singularem sacerdotum ordinem: sed ajunt vniversos Christianos vtriusque sexus esse promiscuè sacerdotes, iuxta verbum Petri, in sua prima Canonica, vniversos appellantis regale sacerdotium. Ac perinde inficiantur sacrosanctum altaris sacramentum esse sacrificium. De quo quidem expugnando errore constituta hic nobis est proxima, quæ subsequitur quæstio, ut hic articulus eiusdem sit quæstionis substerniculum respõdetur ad præsentem quæstionem tribus conclusionibus. Prima: Sacrificiorum oblatio secundum suam propriam rationem, est actus specialis virtutis, nempe religionis: suam inde nanciscens laudem, quod in diuinam fit reuerentiam. In hoc enim vt lib. 1. dictum est propria ratio religionis consistit. Secunda: Cuncta officia vniversarum virtutum participatiuè & ab extrinseco quatenus per religionis virtutem in diuinum honorem & cultum referuntur, sunt quædam sacrificia. Exemplo ambæ simul conclusiones patefcunt. Virtutum singula ex suis proprijs obiectis sortiantur speciem: vt alia sit fortitudo, & alia iustitia, & sic cæteræ. At verò dum per

ARTICVLVS IIII.

Vtrum vniuersi mortales ad sacrificia teneantur offerenda Deo.

Postquam visum est quomodo sacrificandi virtus cæteris virtutibus imperet, ut pote quasi in suum ipsius finem eas referens, videre restat quam late se ad omnes mortales extendat. Arguitur nihilominus à parte negatiua; Inde facies dotes nomen trahunt quod litandis sacrificijs sunt adscripti, non autem omnes sunt sacerdoti, ergo neq; omnibus incumbit sacrificandi munus. Secundo sacrificare propriū est populi sub lege Dei peculiariter agentis. Nā vt ait Apostolus ad Rom. 3. quæcunq; lex loquitur, his qui sub lege sūt, loquitur: & lex vetus fuit vbi primò populus est: ad sacrificandum verò Deo institutus, vt patet in toto Leuitico: ergo gentiles qui sola viuunt lege naturæ, ad nulla tenentur sacrificia. In contrarium autem est quod sacrificijs Deum reuereri ac venerari est est, de lege naturæ: ad ea autem quæ legis naturæ vniuersitas mortalium tenetur.

Ad questionem sub distinctione, quatuor conclusionibus respondetur. Est enim sacrificium aliud intraneum quod mente immolatur: aliud verò extraneum quod corpore exhibetur. Atque hoc extraneum turpis duplex, vt superius dictum est: aliud scilicet quod sic specialiter est sacrificium vt nullam habeat aliunde laudem, aliud verò quod per se quidem officium virtutis est, licet relatum in reuerentiam Dei fiat sacrificium: qualia sunt cuncta virtutum munia. Est ergo prima conclusio. Ad sacrificium mentis intraneum non solū antiqui lege scripta, Christianiq; sub lege gratiæ, verum & mortalium vniuersitas lege naturæ tenetur: nemo enim viuētium existit qui quatenus creatura Dei est, atq; ad ipsū tanquam ad supremum finem condita, nō teneatur illam intus reuerentiam illi exhibere quæ primo rerum principio supremo que fini debetur. Secunda conclusio. Ad illa sacrificia quæ sola significatione virtutē religionis induunt, soli illi tenentur qui sub lege scripta Dei agunt, vt patres ad suum sacrificiorū numerum, nos verò ad vnicū nostrum. Hoc enim probat locus ille Pauli citatus ad Romanos tertio, nam lex illa fo-

Ecc 4 lum

charitatem referuntur in Deum, quādam charitatis speciem participant, sed nihilominus charitas suam habent propriū obiectum & actum, qui est Deum sub ratione bonitatis eius diligere, ac subinde eadem ratione proximum. Similiter in vitijs futurum per se est peccatum: attamen dum fit propter machinam quandam inde maculā eiu dem vitij contrahit, vt s. Ethic. auctor est Arist. Pari ergo modo propriū religionis obiectum est, Dei excellentia & omnipotētia nobis opitulandi, quam sacrificijs & hostijs protestamur. significantes nos illi esse subditos, & tanquam domino tales debere honores. Quapropter corda nostra altaria ei constituimus, in quibus & per penitentiā cruetas peccatorū victimas ei cædimus, & p. fortitudinē p. eius veritate martyrio nos cōsecramus, & per charitatis feruor incēsus ei adolemus: ac perinde p. misericordiā eius amore pauperib. subuenimus, & per tēperatiā corpora maceramus. Cum hæc in quā omnia in Dei cultū & honorem virtute religionis referimus, sacrificiorū rōnem participat. Et hoc pacto intelligēdus est Aug. li. allegato De ciuit. Dei, c. 4. vbi quedā horū exēpla congeminat. Et illud Osee vltimi. Reddemus vitulos labiorū nostrorū. Et ad Hebr. vii. Per ipsum (.i. Christiū) offeramus hostiam laudis semper Deo, hoc est fructibus laborum, eius celebrantes nomē. Tertia cōclusio. Sunt tamē actiones quādam & officia quæ nullam habent aliunde laudem quā quod in diuinam reuerentiā significādi gratia exhibentur. Et hæc maxime propriè dicuntur sacrificia. Exēpli gratia: Eleemosinas erogare tēperatē ac fortiter agere, etiā si non per virtutem religionis sacrificia fierent, essent nihilominus per se virtutes. Attamen verus illa an malium occisio, & aspersio sanguinis, pinguedinumq; in cælio, si significationis rationem semoucas, nullam per se haberent virtutis rationem, & ideo hæc peculiariter dicuntur sacrificia, quasi non aliam promerentia quam religionis laudem. Argumenta igitur in contrarium allata, per has tres conclusiones dissoluntur. Probat enim officia aliarum virtutum esse, non intraneè suapteque natura sacrificia, sed extrinsecus propter relationem in reuerentiam Dei. Quo tamen non obstantē, sacrificandi munus officium est specialis virtutis religionis.

Primū argum.

Secundū argum. Paulus. Duplex sacrificij genus.

Prima conclusio.

Secundā conclusio. Paulus.

Aristot.

Tertia conclusio.

Ad argumenta facta.

Tertia
conclu.

līm obligabat suos subditos sicut nos no-
stra. Tertia cōclusio. Nihilominus solō na-
turali iure viuentes, quocunq; seculo fue-
runt futuriq; sunt, eodem semper astricti
sunt iure ad aliquod exhibendum sacrifi-
cium, quo secundum legitimam cogniti-
onem quā de vna primā causa habere te-
nentur, profiteantur se illi esse subiectos,
honoresq; diuinos debere: per cuius quidē
sacrificij potestatiōē in lege naturā ablu-
etur eis originalis macula. Conclusio est
manifesta: quoniam eo ipso quo quis no-
uerit vnum primum rerum parentem, in-
telligere debet illi esse subiectū, atq; ad eō,
non solūm mente, verum & corpore obli-
gari cum colere. Eo potissimum quod nun-
quam manum genus remedio destituit
ablendē originalis culpā: nisi mentis ca-
citas aliquibus mortalibus impedimento
fuerit ne illud deprehenderent. Quarta cō-
clusio, Sacrificia quæ ab intrinseco sic dicū-
tur, hoc est cuncta virtutum opera vniuer-
sitentur Deo offerre, vel actuali, quod
aiunt, vel virtuali relatione: nam tenetur
quisque proponere vni seruire primæ causæ
supremoq; rerum finī, declinando à
malo & sequendo bonum: ac subinde eisdē
officia cuncta offerre & obsequia sua, cui
vniuersa bona tenentur accepta referre. Hic
autem non est locus quo hæc debeant al-
terioribus principijs disputari: in hoc quip-
pe duntaxat, hic commemorata à nobis
sunt, vt literam D. Thom. per conclusiones
distribueres, viam sterneremus ad questio-
nem proximam quæ de peculiari est no-
stro sacrificio. Et per hæc ad argumen-
tum responderetur. Nam quatenus homi-
nes virtutum omnium officia in Deum re-
feruntur, Petrus Apostolus Christianos v-
niuersos appellauit sacerdotes, tamen illis
proprie nomen conuenit, qui proprie sa-
crificant: hoc est illas ceremonias in qui-
bus diuinus cultus consistit peragunt. Ar-
gumenta autem in huiusmodi questionis id pro-
fus conuincunt, quod non singuli mor-
taliū proprie offerunt sacrificia, & ideo
co. nihil definitionē questionis presentis
obstant: nimirum quia id tantum consti-
tutum est, quod iure naturæ vnaquæque
res publica tenebatur per suos sacerdotes
quos huic muneri mancipare debet, Deo
Optimo Maximo genus aliquod offerre sa-
crificij.

Quarta
conclu.

Ad ar-
gumēta
facta.

QVÆSTIO II.

DE INEFFABILI SACRIFICIO
Altaris In Particulari.

ARTICVLVS I.

Vtrum sacrosanctum Sacramentum alta-
ris sit verè sacrificium.

Um satis demonstratum sit sa-
crificiorum ritum ad religio-
nē iure naturæ pertinere, cō-
sequens sit vt ad ineffabilem
Christianorū hostiam decen-
damus. nimirum cum primis interroga-
tes, sit ne aliquod peculiare sacrificiū Chri-
stiana familia, idēq; sacrosanctum alta-
ris sacramentum. Videtur enim Paulus hu-
iusmodi confessioni ad Hebræos re. referre
geri: vbi conferens Christū supremum sa-
cerdotem nostrum cum antiquis, qui hoc
starum multitudinem quotidie frequen-
tabant, ait, Hic autem scilicet Christus, vni-
pro peccatis offerens hostiam in sempiternū
num sedet in dextera Dei. Et è vestigio ne-
rum: Vna enim oblatione consumatur in
æternum sanctificatos. Ac subinde rursum
voluntariè peccatis nobis post acceptam
notitiam veritatis iam nō relinquuntur pro
peccatis hostia quibus vtique assensu con-
testari videtur vnicam fuisse veram victi-
mam quā Christus in cruce obtulit: at-
que adeo altaris sacramentum non esse sa-
crificium. Alioqui non vna, sed quam plu-
rime existerent hostiæ, quæ peccatis nobis
essent à Christo relicta. Ad de secundo
quod cum hæc altaris ceremonia nihil
illud sit quā memoria illius Christi passio-
nis, vt illud eius commemorat: ait mōdum
Hæc in memoriā facietis, non modò
bulus vide ur vocis verum & t. meritis
audacia, appellare illud sacrificium, me-
moria siquidem rei non est noua res, sed
an. iquæ representatio. Etenim dū memo-
riam Natiuitatis aut resurrectionis festi-
ue celebramus, non vtique consideramus illud
Christū nasci aut resurgere. Quare neque
dum in altari eum offerimus, ipsum tunc
singere licet crucifigi aut mori, sed in me-
moriā reducimus quæ ad modum se ip-
se ob-

SOTO
de iure
Legibus
DIE
13